

AJAKIRJANDUSE ROLL EESTI
ÜHISKONNAS
KOMMUNIKATSIOON

KRISTI KLAAMANN 2014

NELJAS VÕIMUTASAND AVALIK-ÕIGUSLIK MEEDIA

- ▶ Ajakirjandus on riigi „neljandaks võimuks“. Ta on ühiskonna lahutamatu osa, mille peamine funktsioon on info kogumine ja edastamine rahvale.

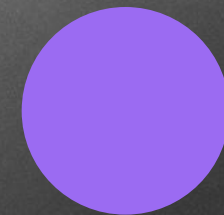
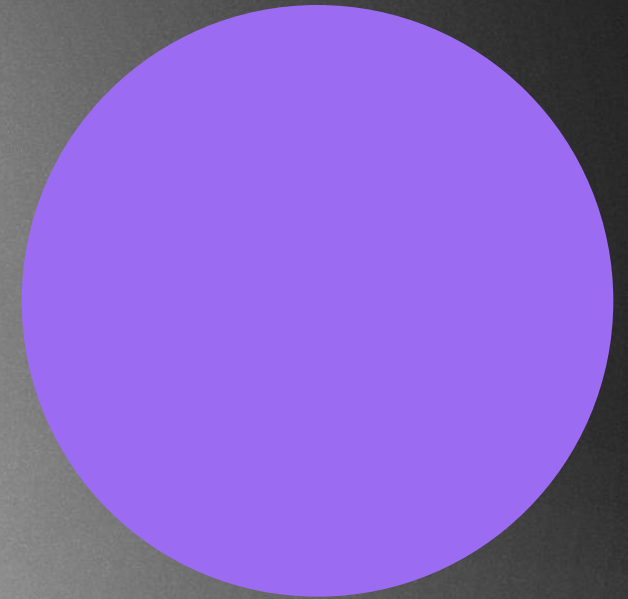
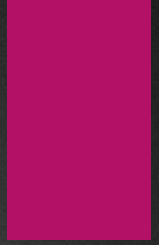
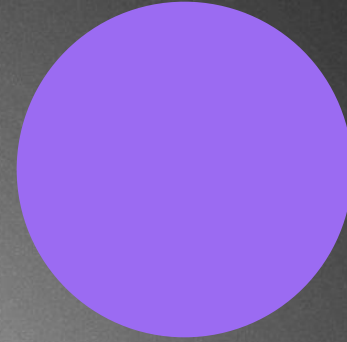
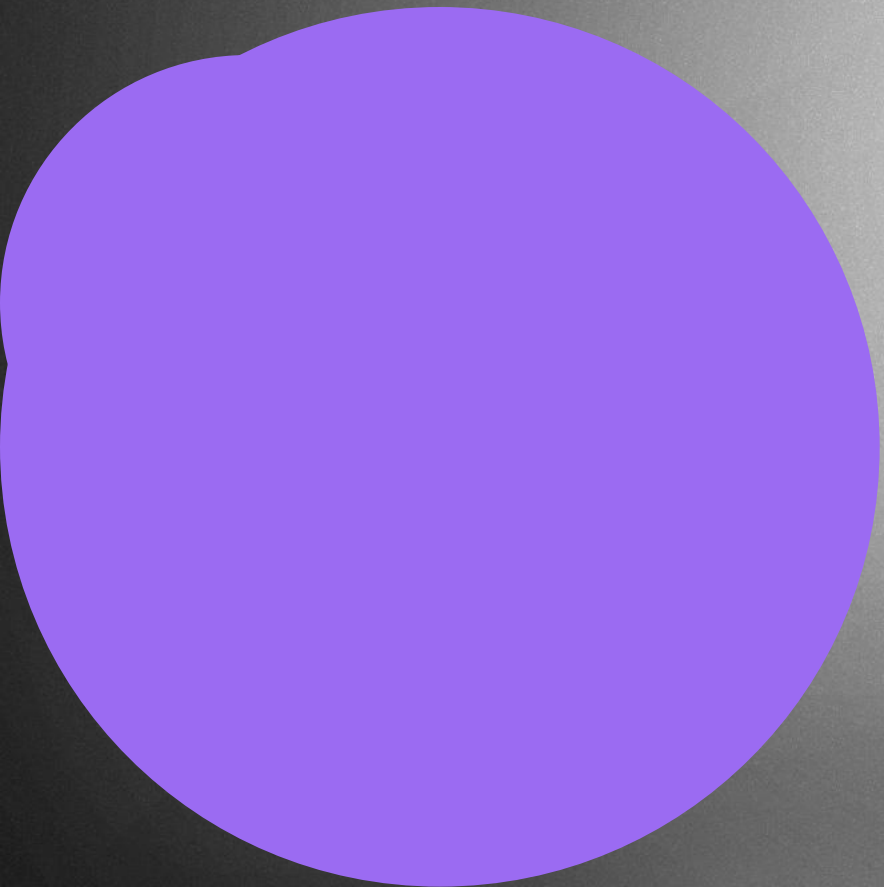
KOMMUNIKATSIOON

- ▶ SUHTLEMINE EHK KOMMUNIKATSIOON
- ▶ MASSISUHTLEMINE EHK MASSIKOMMUNIKATSIOON
- ▶ INTERAKTIIVNE KOMMUNIKATSIOON (SOTSIAALMEEDIA)

AJAKIRJANDUSVABADUS

- ▶ Rääkides ajakirjandusest kui neljandast võimust, ei saa me mainimata jätta ka ajakirjandusvabadust. Võib öelda, et tänapäeva demokraatia lahutamatuks osaks on ajakirjandusvabadus.

KVALITEET

USALDUSVÄÄRSUSE OMADUSED

- sündmuse mõju lugejate elule (otsene ja kaudne)
- konflikt (väline ja sisemine/varjatud)
- värskus
- päevakajalisus (see, millest ühiskonnas räägitakse)
- geograafiline ja emotsionaalne lähedus
- tuntud ja mõjukad inimesed ja institutsioonid
- ebatavalised sündmused ja inimesed

USALDUSVÄÄRSUSE TAGAMINE

- faktide täpsus, kontrollitus
- faktide ja arvamuste lahushoidmine
- tasakaalustatus, st et kõik sündmuse olulised osalised saaksid sõna, et nende seisukohad oleksid väljendatud
- erapooletus, st lugejale tuleb anda kogu oluline asjasse puutuv info, mitte vaikida osa sellest maha
- ausus, st valedest ja manipuleerimisest hoidumine
- objektiivsus, st uudises ei tohi olla reporteri arvamusi, hoiakuid jms (loomulikult ei kehti see kriteerium arvamustekstide kohta).

KRITEERIUMID EESTIS ON NEGATIIVSED

- ▶ a) ta tunneb ära tõeliselt suure sündmuse, kuid muude sündmuste hindamisel ta toime ei tule. Valdavalt on sündmuste valik meedias juhuslik ja juhuslikus hierarhias;
- ▶ b) ta kasutab enamasti vaid valitud uudisväärtuse kriteeriume. Olulisim: ta kaldub kahte äärmusse. Kord tõstab esile maksimaalselt pehmed, huvikesksed kriteeriumid (avalik konflikt, prominendid, ebatavalised sündmused jms), kord ametlikud, riiklikud institutsioonid või võimulolijad (nt riigiametnikud, omanikud jms). St ta vaatleb väga harva sündmusi lugejakesksena, tavalise inimese kesksena. Ta ei kasuta kriteeriumina sündmuste mõju tavalise lugeja elule, s.o sotsiaalset olulisust;
- ▶ c) ta keskendub välisele (konflikt, mõjukad inimesed), mitte sisulisele mõjukusele;
- ▶ d) uudisväärtuse asemel pannakse rõhk mõnedele subjektiivsetele kriteeriumidele: reporteri või toimetaja enda isiklikud eelistused

EESTIS

- ▶ a) palju on vigu ja vastuolusid isegi sama teksti piires b) tavaline on, et lugudes esitatakse ainult ühe või mõne osalise seisukohti. Kõige tüüpilisem on tavalise inimese seisukoha ignoreerimine. Põhjus: kasutatakse ainult kindlaid allikaid, kõige enam ametlikke allikaid, bürokraate, prominente, oma tuttavaid jms;
- ▶ c) põhiallikad on bürokraadid. Korduvad samad allikad. Lehed ei kontrolli üht allikat teisega üle. Palju on nimetuid või avamata allikaid, st ei saa aru, kes mida räägib;
- ▶ d) uudislugudes puudub tihti tasakaal, erapooletus ja objektiivsus. Kasutatakse väga palju varjatud manipuleerimist mitmesuguste keeleliste võtete abil.

TULEMUS EESTIS

Tulemus:

- Eesti meedia antud pilt maailmast on killud, väikesed eraldi tükid, mille vahel pole seoseid. See pole pluralism selles pildis on sündmuste hierarhia, olulisus ja väljaannete pakutu segane. Pole selge, miks ta on just selline;
- käib varjatud manipuleerimine lugejaga;
- pilt on ühekülgne, vaid teatud rühmi vahendav;
- ei saa öelda, et lehtedel on püsivad ja kindlad programmid või eelistused. Tegelik pilt on juhuslik, pole lehe ega ka kellegi muu seisukoht.

EETIKAKOODEKS

▶ <http://www.eall.ee/eetikakoodeks.html>